

" ... da blev en Død udbaaren ..."

Taler

Wilhelm Andreas Wexels

Dato

11 september 1853

Sted

Vor Frelzers Kirke, Christiania

- 1 Og det begav sig Dagen derefter, at han gik til en Stad, som hedte Nain; og der gik mange af hans Disciple med ham, og meget Folk. Men der han kom nær til Stadens Port, see, da blev en Død udbaaren, som var sin Moders eenbaarne Søn, og hun var en Enke; og meget Folk af Staden gik med hende. Og der Herren saae
- 5 hende, ynkedes han inderligen over hende og sagde til hende: Græd ikke! Og han traadte til og rørte ved Baaren; - men de, som bare, stode stille, - og han sagde: Du unge Karl! jeg siger dig: Staa op! Og den Døde reiste sig op og begyndte at tale; og han gav hans Moder ham. Men en Frygt betog Alle, og de prisede Gud og sagde: Der er en stor Prophet opreist iblandt os, og Gud haver
- 10 besøgt sit Folk! Og denne Tale om ham kom ud i det ganske Judæa og i alt det omkringliggende Land.

Luc. 7, 11 ff.

- 15 «See, der blev en Død udbaaren!» - du kan vel neppe, min kjære Tilhører! du kan vel neppe høre dette Ord, uden uvilkaarlig at standse derved og komme til at tænke paa, hvad der skeer iblandt os i disse Dage, hvormangen Død der bliver udbaaren, og hvor let og snart det kan hænde, at det ogsaa om dig hedder: «see, der bliver en Død udbaaren!»

20

- Jeg veed det jo nok, at der er De, som finde det raadeligst baade for sig selv og for Andre, at holde Dødstanken saa langt borte som muligt; men det kan jeg dog ikke antage er Tilfældet med Eder, som i Dag ere indkomne i Guds Huus; jeg maa meget mere forestille mig det Modsatte, forestille mig, at I ret gjerne vil
- 25 dvæle ved Dødstanken; thi I maatte dog sagtens vide, hvad det er for et Evangelium, vi har idag, og at det netop bringer Tanken ganske nær, saa at Den, der ønsker at holde den fjern, vel allermindst i Dag kunde ventes i Kirken, ligesom det jo i det Hele maa være vel bekjendt, at inden disse Vægge skyer man ikke at tale om Døden, ligesaa lidt som om Regnskabet og Dommen, der med

hiin staaer i allernøieste Forbindelse; nei, her skaanes ikke det kjælne Kjød og Blod, her skaanes ei det Hjerte, der qvier sig ved at forstyrres i selvbehagelig Fred og for hvilket Alvors-Ordet om alt det Jordiskes Forkrænkelighed, om Syndens Sold, om den forestaaende Evighed, om Nødvendigheden af, daglig at være
35 beredt til at gaae herfra og møde for Dommeren, kommer ubeleiligt; her skal netop Alvors-Ordet have Mæle og al forfengelig, Egenkjærligheden, Sløvheden, de verdslige Begjeringer, de selvgjorte Forhaabninger, smigrende Tale forstumme. Og hvad nu det angaaer, at holde Dødstanken borte, da er det for det Første en meget vanskelig Ting i Dage, som de nærværende, vanskelig selv
40 for dem, der ellers ere Mestere i Kunsten; thi den paatrænger sig med Magt, og jo mere man vil holde den ude, des mere kommer den ind, saa at Bestræbelsen bliver forgjæves, ja mangengang mere pinefuld end Tanken selv. Dernæst er det ogsaa en heel unyttig Ting at faae Dødstanken bort, thi derved holder man jo paa ingen Maade Døden selv borte, og formindsker ikke heller dens
45 Forfærdelighed; meget mere bliver denne da des større, naar Døden kommer.

Men vil da Gud, at vi idelig skal gaae og ruge over Dødstanker, med al Flid fremkalde dem, og slet ikke tenke paa Andet end Død og Grav? Nei, det forstaaer du nok, han ikke vil, du, som er kommen herind for at høre Evangeliet
50 og en christelig Udlæggelse deraf; du forstaaer, at Gud kun vil, at vi ikke skal støde Tanken fra os, naar han fører den til os i sit Ord eller sin Gjerning, men give den Rum. Og, spørger Nogen dig; hvorfor det? mon for at jeg skal gaae i en piinlig Ængstelighed og derved maaskee aabne den græsselige Sygdom, ja Døden selv, en Vei? da vil du svare: Hvor kan du dog tænke, at det er Meningen! Den er
55 jo netop den modsatte, nemlig den, at vor Ængstelighed skal blive mindre, vort Sind kunne lettes, vor Sorg mildnes, ja, at vi skal vinde Ro, sand Ro, en Ro, ikke af Verden, men af Gud. O, der er Intet fordærveligere, end Verdens den falske Ro, grundet i Letsind, i Underkuen af alle alvorlige Tanker, eller paa Menneske-Ord, Menneske-Meninger og Forhaabninger. Den kan synes god for Kjødet,
60 denne Ro, men den er saare fordærvelig for Aanden, for Sjelen; og denne maa dog vel ogsaa komme i Betragtning, hvor Talen er om Skilsmissen fra Legemet, om Bortgangen til en anden Verden; thi der har vi jo kun den, Sjelen, og, gaaer nu den fortabt, hvad er der saa tilbage for os?

65 Kjære Venner! vi skal tænke paa Døden, for at see os om efter Livet, det Liv, som Døden ikke kan dræbe, for at blive os bevidste, om vi eie det, for at gribe og holde fast derved, om det saa er, for at søge det i Tide, dersom vi ikke har det. Jeg indseer ikke, hvilken Trøst mod Dødens Skræk, hvilken Beroligelse i disse

70 mørke og sorgfulde Dage, jeg med Sandhed skulde kunne byde Den, som ikke har det evige Liv i sig, og som kun ved en Løgn kan frasige sig Forfærdelsen, kun ved et Selvbedrag undgaae den en liden Stund; og, har en Saadan Ro i Dødens Nærhed, da er denne Ro gyseligere end selve Skrækken, det være nu Fortvivlelsens eller Haabets Ro. Thi hvad er den aandelig Dødes Haab? en
75 Drøm. Hvad venter ham, naar Dødskampen er endt? Ak, Mørke, Mørke, Jammer og Øde, uslukket Tørst, ustillet Hunger, Adskillelse fra dem, til hvilke hans Hjerte var knyttet paa Jorden, eller et Samvære med dem, der er saa langt fra at formilde, at det meget mere forøger, Tomheden og Pinen. Har vi derimod det evige Liv i Hjertet, Livet af Gud og i Gud, da kan og skal vi med sand Ro
80 tænke paa Døden, tænke paa dens Indtreden i vor Midte for at hente os eller Vore, ei saaledes, at vi da slet ingen Gru, slet ingen Smerte vil føle, - hvem taler om at dræbe Menneskenaturen, at dræbe Menneskehjertet? Gud fri os fra at forsøge saadant Mord paa hans formedelst Synden noksom lidende og medtagne Skabning! - men saaledes, at vi midt under Hjertets Bæven og Smerte
85 har en forunderlig Fred i det Dybe, en Fred, som Verden ikke kjender og ikke forstaaer, og hverken kan give eller tage, hverken give med alle sine Trøstegrunde eller tage med alle sine forfærdende Ord og Døds-Billeder, en Fred i Kjærlighedens, den evige, ømme, trofaste Kjærligheds Favn, i det deiligste Haab, i de livsaligste Udsigter til unævelig Glæde, evig Glæde, Samlivs-Glæde, i
90 Betragtningen af Veien gennem Dødens Mørke som Veien til Lysets Hjem, til Himmeriges Rige, og Lov og Tak og Priis skal da underligen blande sig i Smertens og Vemodens Klage, i Bævelsens Raab.

Og hvor, hvor er da det evige Liv at finde og gribe for os Dødsens Børn, saa vi
95 kan trykke det til, ja ind, dybt ind i vort Hjerte og seire dermed over Døden? Det siger det velsignede Evangelium os, der ret kommer til os som en Guds Engel i disse Stridens Dage; det siger os saa høit, saa klart, sas vist; Livet er at finde i ham, som mødte «den Døde, der blev udbaaren.» See da nu paa ham! vend nu al din Tanke og Betragtning til ham! Det er jo Guds eenbaarne Søn, vor
100 Herre Jesus Christus, vor søde og milde Frelser! O see, hvor ganske menneskelig han er! see, hvor han skjønner og føler og deler den Gru og den Smerte, som Døden skaber! see, hvor godt han forstaaer Menneskehjertet, Moderhjertet, Kjærligheds-Hjertet i Støvbarmen, og dets Bløden og dets Krav! see, hvor han ynkes inderlig over dets Nød og Græmmelse! hør hans velsignede: Græd ikke! og
105 tænk, hvad det Ord betyder fra hans Hjerte, i hans Mund! hør saa hans almægtige Ord: Yngling, staa op! og see, hvor Døden viger, Døden, som ellers Intet, ingen Magt, ingen Kunst, ingen Klage kunde fravriste dens Bytte, see,

110 hvor den viger paa hans Ord og slipper Byttet! see, hvor Livet frembryder og
gjennemstrømmer de stivnede Lemmer og seirer! see, hvorledes Herren
gjengiver den Levende til Moderen, legger ham i hendes Favn og siger; der har
du ham!

O, hvilket Syn! hvilket Livsbillede, tilhørende, ikke Drømmenes, men
115 Virkelighedens Verden! Hvor maa det dog ikke tiltale, gribe, qvæge hvert
troende Menneskehjerte og sprede hvert natligt Mørke, som vil lægge sig
derover! Og det er Altsammen skeet og skrevet for os, bydes og skjænkes os af
den trofaste Hellig-Aand, den store Trøster i Livet! Og meget, meget Mere er
skeet og skrevet for os, bydes og skjænkes os, dette nemlig, at han, som her
120 traadte til med Livet i Døden, han, som her oplod sin milde Haand og Mund til
et bedrøvet Hjertes Glæde, han tog alle vore Synder paa sig og gik under dem
ind i Døden, ind i dens Angst og Mørke, gik ind i Gravens den bælmørke Nat, ja
blev Selv «den udbaarne Døde», den med Graad og Veklage udbaarne Døde og
lagdes i Muld, men - reiste sig fra Dødens Sovepude i Gravkammeret, og Stenen,
125 der lukkede det, afveltedes, og han lod kun vore Synder blive liggende i Graven,
men gik Selv ud i straalende Skikkelse og aabnede sin Favn for sine Venner, de
skrøbelige, bange og sørgende, og sagde: Jeg lever, og I skal leve! - Ja, han lever!
Jesus lever! og deri ligger Alt, Alt, hvad vort Hjerte trænger til, naar det gyser og
bløder ved Dødens Gang og Trudsel! Deri har vi Nok! Faae vi det Ord ret ind i
130 vor Sjels Dyb, da har vi Livets Kilde i os! Det Ord forandrer Alt, giver Alt en ny,
en lys, en salig Side at betragtes fra; det Ord byder os en himmelsk Modsætning
til Alt, hvad der hedder Jammer og Nød, Savn og Død, paa Jorden; det Ord
forvandler det sorte Kors paa Graven til en Lilje-Stengel. Han lever, og han
forstaaer ogsaa vor Døds-Gru og Smerte, forstaaer ogsaa den Bæven, hvormed vi
135 see den grumme Fiende imøde, den Graad, hvormed vi betragte, hvad denne
Fiende nedslog for os, hvormed vi bedugge de Grave, der dølge for vort Øie,
hvad der var Hjertets Glæde og Haab i Støvet; og han, den store Forbarmer, han
udbreder sine Arme mod os end paa denne Dag og siger; O, kommer hid!
kommer til mig! her er Plads for Eder, her er Hvile for Eders Sjele! - Og, komme
140 vi da, oprigtig og uden Skrømt, med det af Syndesøvnen vakte, under Synden
bøiede, bodfærdige, naadehungrige og tørstende, bange, beklemt og sorgfulde
Hjerte, og troe paa ham af Hjertens Grund og kaste os i hans Favn med al vor
Elende, o, da skal det vise sig, at vi ikke kom forgjæves, da skal det vise sig, at vi
ikke forgjæves døbt til ham og lagdes som Smaa i hans Favn og velsignedes af
145 ham, ikke forgjæves annammede hans hellige Ord, ikke forgjæves vare Gjester
ved Livets Nadvere og aade af hans Brød og drak af hans Bæger, efter at hans

Haand med Syndsforladelsens Gave havde hvilet paa vort Hoved; da skal Livet
 fra ham udstrømme til os vidunderligen og dets Kræfter røre sig i os, og med
 150 Livet hans egen Fred, Herrens Fred, som overgaaer al Forstand, Herrens Fred i
 de tungeste Dage, i de bittreste Stunde. Og, om vi da døe, see, vi skal dog leve!
 Om vi blive «udbaarne», see, det skal kun være, som naar Barnet bæres fra
 Dagligstuen ind i Sovekamret og lægges i Vuggen, mens Engle nynne
 Vuggesangen; det skal være for at slumre en liden Stund, en stille Nat, indtil vi
 155 vaagne i en god Morgentime, da ingen tunge Efterretninger, intet sørgeligt
 Budskab, skal møde os, men lutter Glædesraab, og vi skal hilse hinanden med et
 «god Dag!» som aldrig i Støvet, hvor blidt end Daglyset oprandt, ja opstaae til
 en evig, evig Lyksalighedens Dag, efter hvilken ingen Nat kommer, en Dag, da vi
 skal gjengives hinanden, nyde Livet med hinanden, plukke Glædens
 160 uforvisnelige Roser med hinanden, og aldrig sige Farvel! O, Venner, christne
 Venner! hvilke Udsigter, hvilken Fryd og Jubel, hvilken Høitidsdag, hvilken
 Delning, hvilken Samtale i Lyset! hvilken Forglemmelse af al Elende, hvilken
 Ihukommelse af den Guds Kjærlighed, der ledsagede os!

165 Nu, saa lad det da ogsaa kjendes i disse onde, og dog saa gode Dage - gode, thi
 den Gode er jo midt iblandt os; han driver jo sit gode Kjærligheds Verk og
 drager Hjerter til sig, vinder Sjele for sit Rige! hvad Bedre og Deiligere kan der
 være end dette! - lad det kjendes i disse Dage, at vi ikke alene har en bævende og
 grædende Menneskenatur, men ogsaa Christendom, ja, at den Herre Christus
 170 boer hos os og har en Plads i vort Hjerte! Lad dog Christen-Troen og Christen-
 Haabet, og ikke Naturen alene, komme til sin Ret og gjøre den gjældende! Lad
 det dog komme tilsyne, at vi ere døbte til Jesu Christi Samfund og betegnede
 med hans hellige Navn, at hans Ord og Naades Evangelium boer rigeligen
 iblandt os, at hans Bord er dækket i vor Midte, ja at han har bygget sin Kirke hos
 175 os, og at vi ere optagne i den, have faaet Sted i det himmelske Paulun, hvor
 Freden har hjemme, mens Strid og Forvirring hersker udenfor! Lader os dog
 ikke grue og sørge paa Hedningeviis, som de, der ei have Haab, ikke hænge og
 klamre os saa fast til Jorden, som havde vi kun hjemme der, som var vor Arv kun
 Støv og Aske, som havde vi intet Fædreland, ingen Skat, intet Gode heroventil!
 180 Lader os dog see til at kunne tilegne os Apostelens Ord;
 «Livet er mig Christus og Døden en Vinding», og tænke lidt paa, hvor godt det
 er, at fare herfra og være med Herren! Lader os dog i Kirkeklokkens Klang ikke
 høre Dødens Tone alene, men Livets, høre «Himmerigs Klokker ringe», høre
 dem kalde til den store Samling i Seierskirken! Lader os dog ikke blot sørge over
 185 de Døde, men ogsaa i nogen Grad glæde os ved, at Gud kalder Sjele til sig, kalder

dem ind til Paradisets søde Fred, og lader os kun bede om, at deres Antal maa
aftage, der borttrykkes i deres Synder, deres tiltage, der vandre herfra med et
beredt Hjerter, i Troens Samfund med deres Frelser! Græde vi, og maae vi græde,
190 o, saa lader os dog græde hos ham! Bæve vi, og maae vi bæve, lader os dog bæve
hos ham! Lader os ikke alene høre Rædslernes Røst i disse Dage, men Guds
kaldende Stemme, og i Plagen ikke alene see den hjemsøgende, men den
besøgende Gud, og lader os gaae ham imøde og sige: Du søger os, o Gud! see,
her ere vi! Vi bøie os under din tugtende Haand og bekjende, at vi vel have
195 fortjent, at den skal hvile tungt paa os, men vi troe, at denne din Haand atter vil
opreise os! Vi bie paa dig, o Herre, og du vil komme med din Miskundheds og
Frelsens Aabenbarelse i betimelig Tid! Vi slippe dig ikke, førend du faaer
velsignet os! - Venner! der staaer skrevet, at, da Jesus kom til Staden Nain, da
fulgte ham mange af hans Disciple og meget Folk. O, maatte disse Ord opfyldes
200 hos os! Han vandrer visselig om her i Staden, den alvorlige, men milde, den
retfærdige, men barmhjertige Herre; maatte mange Disciple, maatte meget Folk
følge ham! hvor skulde da ikke hans Herlighed aabenbares og hans Rygte
udgaae i det ganske Land! hvor skulde da ikke Guds Hensigt med denne Plage
snart opnaaes, og Tiden til dens Borttagelse rykke nær! Ak ja, maatte vi dog ikke
205 ved Ubodfærdighed og Vantro staae Frelsen i Veien, men ved hjertelig
Omvendelse og Tro fremme dens Komme! Gud Selv forlene os Naade dertil i
Jesu Navn! Amen.

Vor Herre og vor Gud! Din er Magten og Æren, os tilhører kun vore Ansigt
210 Blusel! Til dig staaer det at standse Plagen end paa denne Dag, til dig at lade den
vedvare baade Aar og Dag! Du er retfærdig i alle dine Veie og miskundelig i alle
dine Gjæringer. Vi veed kun lidet, hvad der vil tjene os bedst, og derfor sætte vi
Alting i din Haand, legge Alting paa dit Hjerter, og da veed vi dette, at vi ikke
skal beskjemmes. Vi vil ikke være dine Hensigter imod, o Herre, ikke ved
215 daarlige Bønner og Klager og Raab hindre dig fra at udføre din velbehagelige
Villie og dit Viisdoms Raad; vi vil ikke gribe ind i dit Forsyns Gang, vi vil hvile i
Troen paa, at du alene kjender alle Ting, og at din Finger leder Alt til Gode for
dem, som elske dig! Vi bede dig derfor fremfor Alt om Naade til at
imødekomme dit kjærlige Øiemed, og ønske fremfor Alt dettes Opnaaelse; men
220 da veed vi ogsaa, at det ikke er dig imod, at vi sukke og bede: o Herre, Herre, du
milde Gud og barmhjertige Fader! kan det, din Ære og vor Salighed uskadet,
skee, og du seer, at vi ikke vil gjengjælde din Godhed med Utaknemmelighed og
saaledes gjøre os selv end mere ulykkelige, og det Sidste værre end det Første, da
forkort og formild din Straffedom, da lad Naade gaae for Ret, og lad Frelsens

Dag snart oprinde for os! Indtil det skeer, styrk og ophold os i Troen og Haabet, og lad din Trøst og din Fred nedsænke sig i Hjerterne! Lad baade Letsind og Ængstelighed mere og mere svinde, og den rette Alvor boe og bygge hos os! See naadig ned til de Lidende, de Døende, de Sørgende, antag dig dem, antag dig
230 Alle efter din megen Barmhjertighed, og tal til Enhvers Hjerter saaledes som du seer, at Hjertet tiltrænger det! Alle vore Begjeringer, alle vore Ønsker, nedlægge vi i den Bøn, vi veed, du altid hører, naar den kommer fra vort Hjerter i Jesu Navn: Fader Vor, du, som er i Himlene! Helliget worde dit Navn! Tilkomme dit Rige! Skee din Villie, som i Himmelen, saa og paa Jorden! Giv os idag vort
235 daglige Brød! Forlad os vor Skyld, som vi og forlade vore Skyldnere! Led os ikke ind i Fristelse! Men frels os fra det Onde! Amen.

Kilde

240 Prædiken paa sekstende Søndag efter Trefoldighed 1853, under Hjem søgelsen med Cholera. Christiania 1853.

Emner

Kolera, Preken

URI

245 <https://www.virksommeord.no/tale/da-blev-en-dod-udbaaren>

250

255

260